

ÓLAVSØKURÓÐUR

ÓLAVSØKURÓÐURIN

Fólk lata seg í serlig klæðir, veitsla er í gøtum, felagsskapurin blómar, reyðir kjálkar og glað andlit. Tað ljóðar sum karnival í Rio, men tað er ólavsøkuaftan, og vit eru á veg til kappróður

Magnus Gaard

Ólavsøkuróðurin er okkara samba, var tað ein, sum segði við meg á Bursatanga í fjør, og tað mátti eg geva honum rætt í, hóast tankin ikki var fallin mær sjálvum inn. Men hvat er tað, sum ger kappróðurin á ólavsøku til nakað heilt serligt?

Flestu froyingar hava upplivað lýtuna á Eystaru vág. Eitt skyggjandi vakurt tiggjumannfar fer upp um høvd við eini blaðungari róðurskvinnu, sum er ovurfegin og fullkomuliga smeltað saman við stemninginum, sum er í fesku lýtuni. Flestu okkara hava upplivað tað, og vit kenna øll onkran mitt í rokanum, ella ið hvussu so er onkra søgu frá ólavsøkuróðrinum. Og tí er tað, at øll, sum verða spurd um teirra ólavsøku, siga, at við kappróðrinum byrjar ólavsøkan av sonnum. Tá byrjar tjóðarhátíðin.

Og hetta er veruliga nakað heilt serligt, at ein ítróttargrein, sum samstundis, sum hon hevur mentanarligar røtur heilt aftur í víkingaöld, verður iðkað av okkara allarbestu ítróttarfólkum. Tey hava vant ein heilan vetur eftir

Myndir: Ólavur Frederiksen

mest framkomnu metodium og sleppa at seta punktum fyri sínum kappingarári framman fyri Føroya fólk, sum skrytt er í skrúð.

Og júst hetta er tað serliga, sum hugtekur okkum og gestir ár eftir ár. Samanrenningin av fortíð og nútíð í vertskapi. Vit kunnu sjálvandi fara niðan á fornminnissavnið at siggja snið og nøvn á føroyska búnanum ella bátinum, ella vit kunnu fara til ein fyrilestur um grindaróður í 19. øld – men tað verður ongantíð heilt tað sama sum at

uppliva og vera partur av mentanini í felagsskapi og vertskapi, tí tá er mentanin sprellivandi. Tað verður sum at lesa ein bók um føroyskan dans í staðin fyri at fara upp í ringin. Tað verður ongantíð heilt tað sama.

Sjálvur hevði eg ein vinmann í Oyndarfirði, sum var róðursmaður á áttamannafarinum Oyndra í Oyndarfirði í 1982, bert 9 ára gamal. Oyndri hevði vunnið allar stevurnar hetta árið, og bert Ólavsøkan var eftir. Eg stóð innarlaga á molanum. Á leið har sum

bilarnir koyra í land av Smyrli. Oyndri róði innast við molan, og teir fingi ikki skutin fram um Kvívíking fyrr enn á hálvum molanum. Vinmaðurin, sum stýrði Oyndra, dikti á sínar menn; men gloymdi alt um, hvussu tætt mállinjan var við molan. Áðrenn nakran grunaði, brast í molan og allur framskuturin skrædnaði sundur. Onkur bleiv togaður upp á molan av áskoðarum, onkur annar leyp í onkran annan bát.

Men Oyndri bleiv føroyameistari, og 9 ára gamli

vinmaðurin bleiv lyftur upp um høvd av Niels Juel Arge ella Atla Dam ella onkrum øðrum høgum harra, og eingin legði nakað í knústa áttamannafarið júst ta lýtuna, ið hvussu er.

Soleiðis stendur onkur ólavsøkuróður sterkastur í minninum á okkum øllum; og líknandi hendingar og serlig minni um róðrar hava vit øll, annaðhvørt tí vit sjálv róðu, kendu onkran sum róði, ella bara vóru hugtikin av stemninginum og øllum teimum vøkru, føroysku klæðunum.

Og so stendur ein aftur har á Bursatanga meir enn 30 ár seinni. Vunnir róðrar og glaðar gentumanningar í gullparykkum, og spentir yvirkroppar við ørmunum í lofti gerast bráðliga ein ímynd av gleðini hjá øllum froyingum um kappróðurin – at eiga og geva eitt sindur av sær sjálvum í tjóðarfelagskapin og tjóðarítróttina.

Sannleikin á Bursatanga var ikki heilt av leið. Brasiliumenn spæla fótbólt, froyingar rógva kapp, og ólavsøkuróðurin er okkara samba.

post@sosialurin.fo

Støðan í FM 2014

6 mannafør kvinnur Masters

1	Jarnbardur	14
2	Lómur	12
3	Gongurólur	10
4	Sølmundur	8

5 mannafør dreingir

1	Fípan Fagra	41
2	Blikur	37
3	Frúgvín	27
4	Jallurin	23
5	Ternan	22
6	Tekla	11
7	Hvassi	6

6 mannafør kvinnur*

1	Jarnbardur	35
2	Lómur	28
3	Sølmundur	27
4	Páll Fangi	4

*) Støðan áðrenn umróðurin í Miðvági. Úrslitið eftir umróðurin var ókent, tá blaðið fór til prentingar.

5 mannafør gentur

1	Drekin	36
2	Silja	36
3	Fípan Fagra	32
4	Jallurin	26
5	Blikur	17
6	Spógvin	11
7	Silið	6
8	Ørnin	5

5 mannafør kvinnur

1	Erla Kongsdóttir	42
2	Havfrúgvín	33
3	Teistin	31
4	Blikur	22
5	Silið	10

6 mannafør menn

1	Hvessingur	31
2	Jarnbardur	28
3	Páll Fangi	20
4	Sølmundur	16
5	Tvørabáturin	16
6	Rádni	14
7	Gongurólur	7
8	Lómur	6
9	Smyril	2
10	Kollfirðingur	0

8 mannafør

1	Kvívíkingur	40
2	Knørrur	35
3	Miðvingur	30
4	Argjabáturin	27
5	Gullbrandur	3

10 mannafør

1	Drekin Reyði	42
2	Havnarbatúrinn	30
3	Eysturoyingur	27
4	Ormurin Langi (RK)	24
5	Vestmenningur	12
6	Klaksvíkingur	6

Flick flakk og flottir fýrar

Sjúrdur Gullbein

Útlop úr ørandi hæddum á ólavsøkuróðrinum.

Neiguðsdoýð. Var við Gjógv saman við trimum vinmonnum og damunum hjá okkum. Og har, mitt í bygdini, stóðu sjeý irriterandi lekkir fimleikarar og spældu bólt. Vit gingu skundisliga framvið. Tað vil siga, vit triggir vinmenninir gingu framvið. Damurnar stóðu eftir.

Og nú fara stavarnir at gera kavingarbrøgd til kappróðurin á ólavsøku. Klokkan 14.30, beint eftir setanina, fara sjeý kímiligir og trimmaðir menn – kanska flottari enn teir á Klaksvíkingi – at leypa

himmelhøgt úr stigabilinum hjá sløkkiliðnum og á sjógv, beint framman fyri áskoðarunum, sum eru komnir til kappróður. Í fallinum gera teir flick flakk og aðrar fintur, áðrenn teir bresta í bláman.

Framførslan er partur av nýggja tiltakinum kring ólavsøkuróðurin, sum tey trý róðrarfeløgini í høvuðsstaðnum eru farin at menna í felag, og sum vit sleppa at uppliva fyrstu ferð longu í ár. Ætlanin er at gera róðurin til eina ítróttaliga og mentanarliga uppliving fyri alla familjuna, og útlopið er ætlað sum ein øðrvísi og eksotisk upphiting til sjálvan kappróðurin.

Tað krevur nógva venjing at gera slík útlop, men fyrst og fremst eru tað drúgvu royndirnar frá fimleikinum, sum skapa grundarlagið hjá monnum. Teir hava kavað úr hæddum fyrr, eitt nú í gjónni við Gjógv, og filmsbrot av teimum hava verið at sæð á YouTube.

Til ólavsøkukappróðurin sleppa vit at uppliva teir live á Eystaru bryggju. Byrjað verður klokkan 14.30, tá ið stigabilurin koyrir inn á økið beint sunnan fyri Strandferðsluna, og endað verður stutt áðrenn kappróðurin byrjar klokkan 15.00. Framførslan er ókeypis.

post@sosialurin.fo

Tann stóri enda

Tann, sum vinnur ólavsøkuna, er kongur og vinnur heiður og æru

Magnus Gaard

Ólavsøkuróðurin er tann heilt stóri endaspurturin – the grand finale. Summir bátar eru í serflokki. Teir vinna allar stevurnar og eru føroyameistarar longu á vestanstevnu. Aðrir eru javnir alt árið og skiftast um at vinna. Tá hava ofta fleiri bátar møguleikan at gerast føroyameistarar á ársins síðsta degi. Og heiðurin at vinna ólavsøkuna

– at vinna tann stóra endaspurtin – er somikið stórus, at manningarnar kýta seg alt, tær kunnu. At sigra á tjóðardegnum framman fyri túsundavis av áskoðarum í festivitas og føroyskum klæðum, ger lýtuna ógloymandi.

Ein veit ongantíð, hvat hendir

Tað er hent so mangan, at ein manning óvæntað stingur seg framúr og vinnur á favo-

rittinum. Í fyrraárið vann gamla garden á Jarnbardi við kvinnum á føroyameistararunum Páll Fanga. Í fjør máttu føroyameistararnir á Jarnbardi við monnum lúta fyri útisetunum á Oyra-sundsbatúrinn, sum streyk av stað við gullinum og ólav-